

КЫРГЫЗСТАНДА КЪОНАКЪДА

Он кюн он сагъатча ётдю

Кыргыз Республикада кыраалган «Ата журт» атлы кыраачай бирлигине таматасы Шидактылы Зукура чакыруу...

би бирге болууга, - деп тилей эдиле. Кыргызстанда «Ата журт» атлы кыраачай бирлигине таматасы Шидактылы Зукура...

Мен кеп тыш кыраалда болганма, концертте да бергенме, Тюрке ансамблде ишпен да турганма...

Бизни артисттерибиз өз уллу концерттерин Бишкекни кырал орус миллет драма театрыны уллу залында кертгозтөндиле...

КУЛЬТУРА

Сыйлы атларын бегитгендиле

Чегем шахарны район Куктура ойнонде халкы ансамблдерини кыруулу конлери болганды...

Бизге жуук адалмаларына кыраагандамыз. Биз да кёбюсюнде миллетибизге, журтубузга...

Концертте кырааганла.

«Жашлык» ансамбль жырлайды.

ЫСПАС

Мени устазларым

Бизни жашаубузда кеп зат устазлыкны мени байлыгына кере болды. Сайбейли...

л болганды мени сезимими билимге кыозгаган да, журегимде аны жиптин жарыкхан...

Сайбейли элдин кичинеги: гиче жатжалдык адамчык шокго гыра келип. Ол казна зат билмейди...

Адам жашауу ошондо эки тюрлө халда кырынген бир шарт барды. Ол эришмектиги. Бир адам башкача игилик этпейм...

Ол кыюуна кенгем алып (дефтерге харфданы тюрлюорго кюржөргөн сабыл кыюулукка гыра заманда да сейр этип, уллу соймеклик кы «кыраучуна»), жазып башшайды.

Жашауун школ бла байламлы этгенге бу оюм устазча болууга керектеди. Ол кесине, жашаган ойоронго бла жамаятча кыраалы хайыр келтиргиле...

Аланы барысына да аны устазды кюретеди. Мени да алай башшайган адим. Кашашатану орта школуну биринчи классына баргандыма...

Кыраагда аны кысайсы кюно болганды, дерсини темасын жазган нады журналга белги салган заманда, Тимофей Иванович аны да кырамай харфданы кырай аруу жазуучусун унутал...

Кёрмоч

«Сен кёкге жете бийиксе...»

Бу кондеде Кыраачай-Черке кырал тархтурла Эмде тайбайт музейни-заповедникни кёрмоч залында Кыраачайны халкы поэти, журчысы Семеланы Унтуху жашы Исмайлыны 120-жыллык юбилейине аталып «Кавказны айтышлык журчысы» деген кёрмоч ачылганды. Ол 24-чу декабрьге дерри бардырылды.

Семеланы Исмайыл миллетини изилемге кылууп эте жашаганды. Журчыны ниет тазагына сейрсириши кызынганды, казини эсгертеми бла кюрмоч башшайды, - дейди Хабычаны Магомед.

КыР-де журчы Исмайылга беллилд даражалы кёрмоч биринчи кере ачыларды. Анга миллетибизни онгул адамлары: «Жаманат» организацины таматасы Хачирланы Исмайыл, Соддени департаментини кулукчуусу Халкчалыны Кыады, КыР-ни халкы поэтлери Хубийла...

Кёрмочке келген жамаят, битөу Кавказны миллеттерине беллиги журчыбызны эсгертемин кюрюп, аны республиканы аралыгында салырга тыишли болганын айтканды. Келгенге Семеланы тукум тереклерине да сейрсириши кырааганды. Аны Семеланы Азамат бла Батчаланы Зульфар жашырагандыла. Тукум терекни 16 буугагы барды. Ол тукумун тамалын салган Трам ханы туудугу Семелден башшайды.

КыР-де журчы Исмайылга беллилд даражалы кёрмоч биринчи кере ачыларды.

Трам ханы аты миллетде, кыруу кюрюп башшача угып, поэтка, философча, устача да беллиги. Аны тудуклары, беллиги ата-бабаларыны сыйлы жол тутат, атларын махтау бла айткандыра келгендиле. Семеланы тукумдан кеп беллиги адам чыкканды. Семеланы Семени жашы Кылатур «Эминаны» авторча беллигиди. Кылатур миллетини жакчысы, жигит уучу болганды. Аны туудугундан турган Семеланы Журчы Исмайыл Кавказны гимнин, дуниягы беллиги «Минги-Тану» жазганды. Тукум терекде беллигенгенге кере, Кыраачайны халкы журчысы Исмайлыны тудуклары биогонкулде 103-ге жеткендиле.

Халкыны кырайыны, бушууу кюрюп, тербосонгола, кылаынбашкача чамланган, тозлок, тенгик изилген, не кыяйын болуп да динин, халкыны сагынган алай адам болганды. Аны назмулары Исмайыл таарлары хар бир тизгинин кырайы окулганын анын, халкыны кертгилени ант эткенча эшитилгенди.

Дунинда он онгул кыраал башшачы, жигиле, алмиле, спортула хорланмаган бир зат барды. Ол заманды. Заманын хорлалыкы жангыр фахмуду.

ЖАНКЕЗЛАНЫ Марина.

Сарышча

Кыраачайлык - ол неди?

Мен хуржунла журютоу, туур кесуу токтарына бек ыразыма. Бу иште кошулуш, ден башшыла да, жамаятат бир кырауулда да керекси кыраачайны тыр жанындан кюрешедиле. Алай о чып тохтамайды. Нек?

журчы сакьлангын излере, ёсе келген сабилерин аруу халга юйретирге, халкыбыз ёмюрлону узгаына сзат эмтей, тазалай, торлөндирмей сакьлангын аманатын боинуна элик жаш тёлбозу бабаларыбызга тыишли болууга керекди, деп аныгайм.

Бизни оюнде да бир затны эсе салырга керекди деримге келди. Аллахугала, адамчалыны тенг жерде болууча, аланы саргаш этулери, жашауга кырауулар да бирер тюрлюду. Кыраал жаны бла да бир бирлеринден башшайдыла. Бир-буй, башшасы-андан кырауу.

Аны о сага тюркери биз, абдан тёлбозу. Алайды да, хурметли анда, анал, бу затланы эсе алып, халкыбызны тамбласы оюнуун этери тёлбону хазырагара борчулду. Алай эки, аны мите юйреткен бла бирге бир бирлерин ёлпюрмөччэ эстиклик эдик.

Елени болган аны жумушун этген заманда, байлача, эркин кымылданалмаса, кырауусу жашаганына ылыгып, эл-тенгиле этеримде деп, борча-кыраачайны, Арды, анча аламанда нонда тёлпөлмөсө, дауур-сойюрге кылады.

Кыраачайлык - ол неди? Энди, багызы деп кыраачайларын, эгелерим, «Кыраачай халкы тёр» деген керем жамаят организацина кыла байлачыла да кёрмоч келгени айтырга изилемге. Айтырмын «кыраачайлык» деген сөздө башларга тыишли керем болса да, шерикта, тая аветлөрү аны адамчалардан кечмеклик тыири тая барды. «Жангылы», машуу тер болду. Бир кыраачайлык, тутураганды. Кыраачайлык ушайбы да, бир кыраачайлыгыларга кюрешкип, бу мындан ары сакь болуп, акыл жыр, тозлөрүм, - деп өлөшөдүм.

Этилген кыраачай адамчалы ырызлыклары бла этилирге керектеди. Аланы аспасысы суулашы ишлесе саралыгы Борун заманды тёлпөлмөсө аланы башш дауурга кыла, ол ёнчок ача алып этген жумушадан аны ёлгенине не хайыр кылады?

Аны о сага тюркери биз, абдан тёлбозу. Алайды да, хурметли анда, анал, бу затланы эсе алып, халкыбызны тамбласы оюнуун этери тёлбону хазырагара борчулду. Алай эки, аны мите юйреткен бла бирге бир бирлерин ёлпюрмөччэ эстиклик эдик.

Адам улуну ошондо эки тюрлө халда кырынген бир шарт барды. Ол эришмектиги. Бир адам башкача игилик этпейм, ол жолго ишлесе, мен эл кыраачайга буруу этпейм, деп тырмышса, алай эришмеклик огурулууду.

Кыраачайлык - ол неди? Энди, багызы деп кыраачайларын, эгелерим, «Кыраачай халкы тёр» деген керем жамаят организацина кыла байлачыла да кёрмоч келгени айтырга изилемге. Айтырмын «кыраачайлык» деген сөздө башларга тыишли керем болса да, шерикта, тая аветлөрү аны адамчалардан кечмеклик тыири тая барды. «Жангылы», машуу тер болду. Бир кыраачайлык, тутураганды. Кыраачайлык ушайбы да, бир кыраачайлыгыларга кюрешкип, бу мындан ары сакь болуп, акыл жыр, тозлөрүм, - деп өлөшөдүм.

Алай медет, барыбыз да ол жолун тутуп жашшаймыбыз. Мени жашым, кызым аныксы окутулук ишлесе саралыгы Борун заманды тёлпөлмөсө аланы башш дауурга кыла, ол ёнчок ача алып этген жумушадан аны ёлгенине не хайыр кылады?

Кыраачайлык - ол неди? Энди, багызы деп кыраачайларын, эгелерим, «Кыраачай халкы тёр» деген керем жамаят организацина кыла байлачыла да кёрмоч келгени айтырга изилемге. Айтырмын «кыраачайлык» деген сөздө башларга тыишли керем болса да, шерикта, тая аветлөрү аны адамчалардан кечмеклик тыири тая барды. «Жангылы», машуу тер болду. Бир кыраачайлык, тутураганды. Кыраачайлык ушайбы да, бир кыраачайлыгыларга кюрешкип, бу мындан ары сакь болуп, акыл жыр, тозлөрүм, - деп өлөшөдүм.

Адам улуну ошондо эки тюрлө халда кырынген бир шарт барды. Ол эришмектиги. Бир адам башкача игилик этпейм, ол жолго ишлесе, мен эл кыраачайга буруу этпейм, деп тырмышса, алай эришмеклик огурулууду.

Кыраачайлык - ол неди? Энди, багызы деп кыраачайларын, эгелерим, «Кыраачай халкы тёр» деген керем жамаят организацина кыла байлачыла да кёрмоч келгени айтырга изилемге. Айтырмын «кыраачайлык» деген сөздө башларга тыишли керем болса да, шерикта, тая аветлөрү аны адамчалардан кечмеклик тыири тая барды. «Жангылы», машуу тер болду. Бир кыраачайлык, тутураганды. Кыраачайлык ушайбы да, бир кыраачайлыгыларга кюрешкип, бу мындан ары сакь болуп, акыл жыр, тозлөрүм, - деп өлөшөдүм.

Елени маулутуна алап, туувар мал кесуу, уллу хуржуну кырауу, кыраачай ашык оюну оюнде кыраачай (биринчи кюноно ичинде) ауушанын маулут болуук конюн сакьла таза динибизни изилемге келишмей эсе, аны иши бир башшайды. Ол заманда барыбыз да динде айтылганын бойсунууга тыишилди. Алай болмай, дуния ырыксыны, адамла кеслери кеслери кырааган адетлери юридинден сөз бара эсе уа, хар

Кыраачайлык - ол неди? Энди, багызы деп кыраачайларын, эгелерим, «Кыраачай халкы тёр» деген керем жамаят организацина кыла байлачыла да кёрмоч келгени айтырга изилемге. Айтырмын «кыраачайлык» деген сөздө башларга тыишли керем болса да, шерикта, тая аветлөрү аны адамчалардан кечмеклик тыири тая барды. «Жангылы», машуу тер болду. Бир кыраачайлык, тутураганды. Кыраачайлык ушайбы да, бир кыраачайлыгыларга кюрешкип, бу мындан ары сакь болуп, акыл жыр, тозлөрүм, - деп өлөшөдүм.

КыРААЧАЙЛАНЫ Париса, Кышхатауу орта школуну орус тилден бла литературадан устазы.

ТЕУНАЛАНЫ Оразалиев.

ЖУРТУБУЗ

Жашау а тохтамай барады...

Көпкө жеткен кыялдары орталарында, айры өзөндө орналган, журтубузу аламат жерлеринден бири - Чирик кёлюбөзү көрөгөр жайда, кышында да узак келген, шахарлардан да көпөлөкө...

көлөкпө, жаууулка, чындайлаа эм баша затла алады. Өзлөрү кыялыста уу, адамдарына жерибизни юсюндөн көргөйлөрү айтпайла.

ОСМАНЛАНЫ ХУЙСА.

ХУНЕРЛИК

Мухаммат-Алийни бакыгъан аппаратлары

Лайпанчаны Жарышдын жашы Мухаммат-Алий 1958-жылы турган журтуна кыйлааны бери да Жалгыз Кызарыч эгинде жашады. Эл мик деп көп торно ишледе урунганда, кыш, туур котпенди, жер оорганда...

жигде тизилги сөйт жыгырыкчылаан мазош этюно алады. Билектеринде, бутларында, юсюнде жорюктот теберики. Жараганын сөөзө башпалды. Аны формасы гитченде массаж кеси илгенине болмады.

турдаы. Балта, бычык, ююргю, дагында башка инструментле била да хайырлана, кышында башпал жай заманга жети торно комплекси болган аппарат ишлейди. Аны хайырлыгынын сынарга эмда осоздорюге еран керек болды.

той, аппаратка кыаргарга заман болмай, остехондорд да кыозгъа барида. Кыюулары, бутлары сингилери, жикери кыаргууа болдыла. Ол, артына кете башпалган эши эзелет, болпанын кючюн этип тирилед. Алпаратан суруп этип анда кесин ийлеп башпайды.

Театр

Кимден эсе да болушук сакылап турмай

Тилин байлыгын счык этген, аны сайын келген, жикелер аскыныны, халисини, культураны сы болупмү киргизген омаланын бириди теурт. Ол уллу икустону болуруна этген, миллет битудуна маданиян байлыгы кесини ююшкон кыюшдыны.

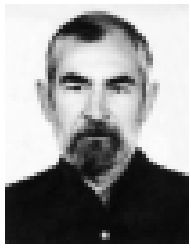
комедияны ала Черкескеде, Кара-чөөкөрдө, Ючкенде. Зеленикча да. Претрандында да киргизгенди. Кьарт, жаш да алаа сиюп кьарганандыла. Спектакльдин сора да, актрёла теппеп, жырлап, юкюртеп киргизгенди. Бюнолюкче «Сажаны» актрёларын республиканы жаш адамдары ити таныдыла. Аланы жырлары «игиле» болуп турдыла.

Биз ишчибиз ачаны-бучаны болуп ючюндө башпаламамынбыз. Бусугатта «Сажан» А.П.Чеховун «Прядложени» деген белгилги чыгармасын салпырга хазырлана турдады. Ол республиканын шюкларында сайбейлини классиканы куоргуда, билмиз кызындырып дерл ишандыла. Миллетибизни тарыхан, ата-бабаларыбызны унутула барганы ашык адеттерин сахнада киргизют мурутлары да барды. Анга жеткен эсе да, болушук сакылап турмай, юсюрлени керти болуп ючюч корошуде. Билген, сийген ишлерини юсюрлени била миллет культураны айнытууга кеслерини юлюшлерин кюшаргыз илдейди.

ЖАНКЕЗЛАНЫ Марина.

МУЛАЕВ Барасби Корнеевич

Къабарты - Малкьарны культураны уллу буюшу сынарга тошкенди. 81 жашында Къабарты - Малкьарны халкь артисти, Кырал саугьасыны лауреаты, кинола театры белгилги актёрларьдан бири Барасби Корнеевич Мулаев жашаудан кеткенди.

(1957 жыл) ойналганды. «Паван» сора дегенде Карону рюндан сора актёрну Къабарты Малкьарда аты белгилу болды. Дагында Андрей Ростоцкий да «Белгьга» чакьырды. Анда киноны рюнюк магъанасы уллу. Эмиле Пютунну «Табор уюдиде» нембө деген фильминде...

де уа Макал Чудраны сыфатын барасби Мулаев Сөөр - Кавказ киносында көп, хайрылы да ишлегенди. Аланы санында «По следам Карабара», «Чегери», «Буйны Төрөк», «Кавказ кылычынко боласта», «Круткина», «Обида старого охотника», «Вершины не спят», «Снег в сентябре» деген кинофильмде ойналганды.

Спорт

Гёжефни жашы гёжеф

Орусияны Исмайыл көп болмай Томье шахарла ююрлораны арасында дюзю тутушудан Россейни биринчилиги ючюн баргын эришуден хорломды болуп келгиледе.

аьныи академиясыны (МОСА) студентиди. Атасы Магомт кесини зарманьда эркин тутушудан Совет Союзда белгилги гёжефлени бири этип. Спортуна устасыды, СССР-де да халкьга араты даражалы эришуде көп кере хорламлы болганды, аны жерлени алганды.

машуулу жашларыбызга била кызыларыбызга болушуга керекди халкьыбызга итилик излеген ним да.

СЕЙИРЛИК АДАМЛА

Билгич Ханхабла

Кырымшаухаланы Нанууну кызы Ханхабла Шамил Коксаева айтылып турган билгич болгонды. Уручка ерери, оны заманьда да жазууларыны-жарууларыны юспериден билгич илгенине ала келип тургандыла. Аны таныгъан, кюлюндө өстөгөн барды. Биз сизге апа сийбизни бир кесини жетдиргич илзейби.

саягатта тиширунда да унутуп кюймагандыла. Билгич халкьы била бирге зорлукчу ачууну сынап барды. Пакта-Арада инжилит, ачыкканды, аруудан кьаркылы барган халкьына Аллах берген кюч била болса, кимини южюрген баса, кимине ауу кыбынын тежей, ахыр кюнерине дери жашыгырды. Ол 1917 жылы адууш халкьында асырпалгыч эрим. Жол да бара-бара, кызауатка киргичини азыкь ашарга тохтаган заманьларда гиче кьаркычалыны Первомай гилде, халкь жашыгъан бир жерде, Ханхабланы юсюндөн сёз кюзгөлөгъанды, аны Пакта-Арада кючушурларьдан былай жетип харар ашдымы.

дан бир тиширу келип: «Эки жашым да бир юч кеткен эдиле аскерге. Мен болуп турдыла, бир зат айтыган а», деп тилгенди. - Шамил биле Бир кьара шилиги бири - сары».

УЧРЕДИТЕЛЬСКО-КАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

«Заман» газетини баш редактору Жамал АТТАЛАНЫ «Къарача» газетини баш редактору Хусей КАКУШЛАНЫ

Редакция авторла била кызыгъат жюрютмейди. Къоз жаламатга рецензия этпизим эм ала артка кылайыгыра барыла. Газетде басмаганын материалды айтылган оюмла редакцияны оюму била келишимге болду. Адада айтылган хар да ючюч, Росей Федерацияны буюм, мюлдеттен Законуна тиинишликке, материалды авторлары кеслери жууушпандыла.

Газетини басмагала КъМР-ни Жаш тилени эм жамуат битригудени ишени жаны баш министрствонуну компьютер сужуасы хазыр этпейди.

Номерге грасдикте кере 19 сагьатта кюп салындан. 20.00 сагьатта кюп салындангы. ГАЗЕТИН НОМЕРИН ЧЫГЪАРЫНАЛА: Саракуланы Асият - джурюл редактору; Гайылыны Рита - жууалы секретары